नेपाल चार्टर्ड एकाउन्टेन्ट्स विद्यार्थी संगठन
निर्वाचन सम्बन्धी आचार संहिता

२०७५

निर्वाचन आयोगको कार्यालय

नेपाल चार्टर्ड एकाउन्टेन्ट्स संस्था

आईक्यान मार्ग, सातदोबाटो

ललितपुर

नेपाल चार्टर्ड एकाउन्टेन्ट्स विद्यार्थी संगठन
निर्वाचन सम्बन्धी आचार संहिता
२०७५

निर्वाचन निष्पक्ष, स्वतन्त्र र धाँधलीरहित हुनका लागि यसलाई कम खर्चिलो, अनुचित प्रतिस्पर्धाबाट मुक्त र तडक भडकविहीन बनाई सबल सक्षम कार्यकारिणी सदस्य चयन गर्न वाञ्छनीय देखिएकोले, निर्वाचन आयोगले यो आचार संहिता बनाएको छ । यस आचार संहितालाई पालन गर्नु संस्थाका कर्मचारी, उम्मेदवार तथा निजहरूसँग सम्बन्धित व्यक्तिहरूको कर्तव्य हुनेछ । यो आचार संहिता निर्वाचन अधिकृतले तोकेको मितिदेखि लागू हुनेछ ।

खण्ड – क

उम्मेदवारले पालना गर्नुपर्ने आचरण

उम्मेदवार तथा निजहरूसँग सम्बन्धित व्यक्तिहरूले निर्वाचन अभियान सञ्चालन गर्दा निम्नलिखित आचरणहरू पालना गर्नु गराउनुपर्दछ :–

१. कुनै धर्म, सम्प्रदाय, जात, जाति, भाषा वा प्रादेशिकताको आधारमा घृणा वा द्वेष उत्पन्न गर्ने गरी प्रचार प्रसार गर्नु तथा सोही आधारमा मतदान गर्न मतदाताहरूलाई प्रेरित गर्नु गराउनु हुँदैन ।

२. कुनै उम्मेदवारले अन्य उम्मेदवारको आलोचना गर्दा त्यस्ता उम्मेदवारको नीति, कार्यक्रम तथा सार्वजनिक क्रियाकलापमा मात्र सीमित रही त्यस्तो उम्मेदवार वा निजहरूको परिवारका सदस्यहरूको निजी जीवनसँग सम्बन्धित कुराको आलोचना हुने वा चरित्र हत्या हुने गरी प्रचार प्रसार गर्नु गराउनु हुँदैन ।

३. कुनै पनि उम्मेदवारले एक अर्काको प्रजातान्त्रिक अधिकार हनन गर्नु हुँदैन र प्रचार प्रसारको सन्दर्भमा प्रयोग गरिने भाषा अशिष्ट एवं असंयमित हुनु हुँदैन ।

४. कुनै उम्मेदवारले मतदातालाई प्रभाव पार्ने उद्देश्यले कुनै प्रकारले नगद वा जिन्सी उपहार लिनु दिनु हुँदैन ।

५. प्रचार प्रसारको क्रममा कुनै पनि किसिमको भित्ते लेखन वा सार्वजनिक स्थलमा पर्चा पम्पलेट वा पोष्टर टास्न हुँदैन ।

६. निर्वाचन अधिकृतद्वारा वितरित निर्वाचनसम्बन्धी सूचनालाई कसैले पनि बिगार्न, नास्न, केरमेट गर्न वा अन्य कुनै किसिमबाट थपघट गर्न गराउन हुँदैन ।

७. सार्वजनिक स्थानमा तुल वा अन्य कुनै प्रकारको कपडा तथा व्यानर प्रदर्शन गरी प्रचार प्रसार गर्न गराउन हुँदैन ।

८. प्रचारको क्रममा बढीमा ६० ग्रामसम्मको कागजमा बढीमा ६"×१०" साइजको पर्चा मात्र प्रयोग गर्न पाइनेछ । यस्तो पर्चा एक रङमा मात्र छपाउनुपर्नेछ ।

९. प्रचार प्रसारमा भाग लिने व्यक्तिहरूले हातमा बढीमा ६"×१०" सम्मको साइजको व्यानर वा प्रचार प्रसार सामग्री लिन पाइनेछ ।

१०. प्रचार प्रसारको लागि कुनै प्रकारको प्लाष्टिकको सामग्री प्रयोग गर्न पाइने छैन ।

११. प्रचार प्रसारको क्रममा हातहतियार र विस्फोटक पदार्थ लिएर हिँड्नु हुँदैन ।

१२. सार्वजनिक स्थलमा जुलुस, र्‍याली वा आमसभा गर्न पाईने छैन ।

१३. कसैले पनि कुनै किसिमको डर, त्रास, धम्की दिई वा बल प्रयोग गरी वा प्रलोभन दिई निर्वाचनसँग सम्बद्ध कर्मचारी तथा शान्ति सुरक्षासम्बन्धी अधिकारीहरूलाई आफ्नो कर्तव्य पालन गर्नबाट विचलित गराउनु हुँदैन ।

१४. कसैले पनि मतदातालाई डर, धाँक, धम्की वा त्रास वा प्रलोभन वा धर्म झल्काउने जस्तो काम गरी निजको इच्छा विपरीत मतदान गर्न बाध्य गर्नु गराउनु हुँदैन ।

१५. निर्वाचन विथोल्ने वा निर्वाचनप्रति वितृष्णा पैदा हुने वा निर्वाचनमा भ्रम सिर्जना हुने वा निर्वाचनमा अवरोध हुने गरी कुनै कार्य गर्नु गराउनु हुँदैन ।

१६. मतदान केन्द्र र त्यसको वरिपरि कुनै कुरा टाँस्नु वा टाँस्न लगाउनु वा लेख्नु वा लेख्न लगाउनु समेत हुँदैन । यदि ती प्रचार प्रसारका सामग्री भएमा सम्बन्धित उम्मेदवारले मतदान हुनु अगाडि हटाउनुपर्नेछ ।

१७. मतदाताहरूलाई मतदान गर्नबाट वञ्चित गराउने अभिप्रायले कुनै पनि किसिमको अवरोध वा थुनछेक गर्नु गराउनु हुँदैन ।

१८ कुनै पनि उम्मेदवारले वा निजका प्रतिनिधि वा कुनै व्यक्तिले बल प्रयोग गरी वा डर, त्रास देखाई वा धम्की दिई वा प्रलोभन दिई मतदान केन्द्र आफ्नो कब्जामा लिनु वा मतपत्र वा मतपेटिका वा मतदान सामग्री जबर्जस्ती हत्याउनु वा खोस्नु, नास्नु वा बिगार्नु हुँदैन ।

१९. कुनै पनि उम्मेदवारले मनोनयनपत्र दाखिला गर्नको निमित्त जुलुस लिएर जान हुँदैन ।

२०. उम्मेदवार वा अन्य कसैले प्रचार प्रसारको क्रममा कसैको पुत्ला लिएर हिँड्न वा पुत्ला जलाउने कार्य गर्नु हुँदैन ।

२१. मतदानको दिन मतदाताहरूलाई प्रभाव पार्ने गरी बस, ट्रक, जीप वा अन्य कुनै सवारी साधनबाट ओसार पसार गर्नु गराउनु हुँदैन ।

२२. मतदान कार्य वा मतगणना समेत बिना अवरोध सबै ठाउँमा निर्वाधरूपमा सञ्चालन हुन दिनुपर्छ र त्यसको लागि जो चाहिने उपयुक्त वातावरणको सिर्जना गरिदिनु सबैको कर्तव्य हुनेछ ।

२३. कुनै पनि उम्मेदवारले आफ्नो समर्थकहरूलाई निर्वाचनसम्बन्धी आचार संहिताको पूर्णरूपमा जानकारी दिई सोको पालना गर्न गराउन लगाउनुपर्नेछ । यसको जिम्मेवारी सम्बन्धित उम्मेदवारले लिनुपर्नेछ ।

२४. कुनै पनि उम्मेदवारले निर्वाचनको क्रममा निर्वाचनसम्बन्धी निर्देशिकाहरूमा भएका व्यवस्थालाई पूर्णरूपमा पालना गर्नु गराउनुपर्दछ ।

२५. कुनै पनि उम्मेदवारले निर्वाचनको क्रममा विभिन्न सामाजिक संजाल मार्फत कुनै पनि अन्य उम्मेदवार लाई मानहानी हुने गरी गालीगलैजा तथा व्यक्तिगत स्वाभिमानमा आँच पुग्ने कार्य गर्नु गराउनु हुँदैन ।

२६. निर्वाचनको लागि मतदान हुने दिन भन्दा ४८ (अठ्चालिस) घण्टा अघिदेखि मतदानको काम पूरा नभए सम्म कुनै उम्मेदवारको पक्ष वा विपक्षमा मत लिने वा दिने उद्देश्यले कुनै प्रकारले पनि कुनै किसिमको प्रचार गर्न वा गर्न दिनुहुदैन ।

उदाहरण :

यस प्रयोजनको लागि शनिबार मतदान हुने रहेछ भने सो भन्दा पहिलेको बुधबार राती १२ बजे पछि प्रचार निषेध गरिएको सम्झिनु पर्नेछ ।

खण्ड – ख

निर्वाचन खर्च

उम्मेदवारहरूले निर्वाचन अभियान सञ्चालन गर्दा गरिने खर्चका सम्बन्धमा निम्नलिखित आचरण पालना गर्नु गराउनुपर्दछ :–

१. निर्वाचनसम्बन्धी कार्यमा खर्च गर्दा रु. २५,०००/- को सीमाभन्दा बढी खर्च गर्न हुँदैन ।

२. प्रत्येक उम्मेदवारले निर्वाचनको कार्यमा स्वयं वा आफ्नो प्रतिनिधिद्वारा मात्र खर्च गर्नु गराउनुपर्नेछ ।

३. आचार संहिता विपरीत तुल टाँग्ने, इनामेल वा अन्य रङबाट भित्ता वा पर्खालमा लेखेमा वा पर्चा पप्लेट टाँसेमा सो हटाउन वा मेटाउन लगाई सो गर्दा लाग्ने खर्च समेत निर्वाचन खर्चमा समावेश गरिनेछ ।

४. निर्वाचन खर्चको विवरण निर्वाचन सकेको १५ दिन भित्र पेश गर्नुपर्नेछ ।

खण्ड – ग

नेपाल चार्टर्ड एकाउन्टेन्ट्स संस्थाले पालना गर्नुपर्ने आचरण

१. संस्थाका कर्मचारीहरूलाई कुनै पनि उम्मेदवारले आफ्नो वा अन्य कुनै उम्मेदवारको पक्षको प्रचार प्रसारको काममा वा निर्वाचनको परिणाममा प्रभाव पार्ने खालको काममा प्रयोग गर्नु गराउनु हुँदैन । संस्थाका कर्मचारीले पनि त्यस्तो काम गर्नु हुँदैन ।

२. संस्थाका सवारी साधन, अन्य साधन वा सम्पत्तिलाई उम्मेदवारको निर्वाचनसम्बन्धी काममा प्रयोग गर्नु गराउनु हुँदैन ।

३. संस्थाको भवन, अतिथि गृह, चौर, खेल मैदान, सभागृह वा त्यस्तै अन्य साधन र सुविधालाई कुनै उम्मेदवार वा निजको निर्वाचनसम्बन्धी प्रचार प्रसारमा संलग्न अन्य व्यक्तिहरूलाई समेत प्रयोग गर्न दिनु हुँदैन ।

खण्ड – घ

आचार संहिता पालनासम्बन्धी अनुगमन

१. आचार संहिताको पालना भएको छ छैन तत्सम्बन्धमा निर्वाचन अधिकृतले आवश्यकता अनुसार जाँचबुझ र अनुगमन गर्न गराउन सक्नेछ ।

२. आचार संहिता जाँचबुझ वा अनुगमन गर्दा कसैबाट आदेश वा आचार संहिता पालना नभएको वा उल्लङ्घन गरेको देखिएमा त्यस्तो काम तुरुन्त रोक्न वा वदर गर्नको लागि निर्वाचन अधिकृतले सम्बन्धित उम्मेदवार वा निर्वाचनसँग सम्बन्धित व्यक्ति वा पदाधिकारी वा संस्थालाई आदेश दिनेछ ।

३. आचार संहिता उल्लङ्घन भएको देखिए, बुझिए वा सुनिएमा सम्बन्धित निर्वाचत अधिकृत/ सहायक निर्वाचन अधिकृतले त्यस्तो कार्यको तुरुन्त रोकथाम गर्नुपर्नेछ । यसका लागि स्थानीय प्रशासन र

स्थानीय प्रहरीबाट आवश्यकता अनुसार सहयोग लिन सकिनेछ र सहयोग दिनु स्थानीय प्रशासन र प्रहरीको कर्तव्य हुनेछ ।

४. आचार संहिता उल्लङ्घनका कारबाहीका सम्बन्धमा निर्वाचन अधिकृतले संस्थामा जानकारी गराउनेछ ।

५. यो आचार संहिता पदाधिकारीहरुको निर्वाचनमा पनि लागू हुनेछ ।

६. अस्वभाविक वा निर्वाचनको स्वच्छतामा प्रतिकूल हुने गरी वा गैरकानूनी प्रयोजनको लागि अनुचित वा गैरकानूनी तवरले खर्च गरेको देखिएमा त्यस्तो उम्मेदवार वा व्यक्तिलाई निर्वाचन आयोगले आवश्यक कारवाही गर्न सक्नेछ ।